

මූල්‍ය කලබලාන්තරය ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදයේ නව අවධියක් සංඥා කරයි

Currency turmoil signals new phase of global economic crisis

නික් බිම්ස් විසිති
2014 පෙබරවාරි 1

ර්නියා “නැගිළින වෙලදපොල” ආර්ථිකයන්ගේ මූල්‍ය ක්‍රම හරහා හඹායන කලබලාන්තරයේ ක්ෂණික ප්‍රතිපල කුමක් වුවත්, සමස්තයක් ලෙස එය ගෝලීය ආර්ථිකයේ හැරුම් ලක්ෂ්‍යයක් නියෝජනය කරයි. අර්බුදයේ මුල්, එක්සත් ජනපද (එජ) ආයෝජන බැංකුවක් වන ලේඛන බුද්ධි කඩා වැටීමෙන් පැන නැගුණු 2008 බිද වැටීමට ප්‍රතිචාරයක් හැටියට ආරම්භ කල “ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල්කිරීමේ” ප්‍රතිපත්තිවල රැඳී තිබේ. “ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල්කිරීම” යනු එජ ගෙඩරල් මහ බැංකුව සහ අනෙකුත් මහ බැංකු විසින් ලෝක මූල්‍ය පද්ධතියට ඩොලර් ට්‍රිලියන ගනනක් පොම්ප කිරීමයි.

නැගිළින ආර්ථිකයන් සහිත රටවල කොටස් මිල ගනන් පිම්බීමත්, වෙනත් මූල්‍ය වත්කම්වල ප්‍රතිලාභ අනුපාත ඉහලයාමත් නිසා, මෙම මුදල්වලින් බොහෝ කොටසක් වැඩි ප්‍රතිලාභ බලාපොරොත්තුවෙන් “නැගිළින වෙලදපොල” වෙත ගලා ගියේය. නමුත් දැන් බුබුල හැකිලෙන්ට පටන් ගෙන ඇති අතර වංචල ප්‍රාග්ධනය නික්මයාම ඉක්මන් වෙමින් තිබෙන බැවින් මූල්‍ය විනිමය අනුපාත පහත වැටෙමින් තිබේ.

දකුණු අප්‍රිකානු, ඉන්දිය, බ්‍රසීල සහ තුර්කියද ඇතුළත්ව මහ බැංකු ගනනාවක් පොලී අනුපාත සැලකිය යුතු මට්ටමින් ඉහල දමා ඇත. නමුත්, මෙම ක්‍රියාමාර්ගවලට තවමත් ප්‍රාග්ධන නික්මයාම් වැලැක්වීමට අපොහොසත් වී තිබේ.

කැපිටල් ඉකොනොමික්ස් ආයතනයෙහි නැගිළින වෙලදපොල සම්බන්ධ ප්‍රධාන ආර්ථික විශේෂඥ නීල් ෂියරිං ෆිනැන්ෂල් ටයිම්ස් වෙත පැවසූ අන්දමට: “සත්‍යය නම්, පොලී අනුපාත ඉහල දමන්නට කටයුතු කල රටවල පවා මුදලේ අගය දිගටම දුර්වල වන්නට විය. ඒ තුලින්, තම මුදලේ අගය ආරක්ෂා කිරීමට අපොහොසත් බව දන්නා ආරක්ෂන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් සිටින නැගිළින වෙලදපොලවල ඇතිවුණු මෑතකාලීන කලබලාන්තරයෙහි අලුත් සහ වඩා කනස්සලු සහගත අවධියක අපේක්ෂාවක් ඇති කරමින් තිබේ.”

මාසයකට ඩොලර් බිලියන 85 ක උකස් පිටුබලය සහිත සුරැකුම්පත් සහ එජ භාන්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලදීගැනීම් “ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීමට” එජ ගෙඩරල් මහ බැංකුව ඉක්මනින් පටන්ගනිවී යැයි සභාපති බෙන් බර්නන්කෙ ඇඟවීමෙන් පසු, පැන නැගිය හැකි

අර්බුදයක මූලික සංඥා පසුගිය මැයි සහ ජූනිවලදී පලවිය. ඔහුගේ ප්‍රකාශ තුලින් “නැගිළින වෙලදපොල” වෙවිලුම් කෑ අතර ප්‍රාග්ධනය එලියට ගලා ගියේය.

සැප්තැම්බරයේදී එජ ගෙඩරල් මහ බැංකුව මෙම “ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීම” හකුලා ගත්විට ස්ථායීතාව පෙරලා පැමිණියේය. නමුත්, පසුගිය මාස දෙකෙහිදීම ඩොලර් බිලියන 10 කින් මිලදීගැනීම් කපාහැරීමේ තීරණයක් සමග, පිටතට ගලායාම නැවත ඇරඹුණේය.

තරක තත්වයකට හොඳම මුහුණුවර ලබා දීමේ බලාපොරොත්තුවෙන්, මූල්‍ය කලබලාන්තරය රටට සුවිශේෂී ගැටලු ප්‍රතිබිම්බ ගතකරන අතර ගෝලීය ඇඟවුම් එහි නොපවතින බවට මතයක් ඉදිරිපත් කරන්නට සමහර නිවේදකයන් උත්සාහ දරා තිබේ. එජ භාන්ඩාගාර ලේකම් ජැක් ලීවු ට අනුව, ප්‍රධාන ගැටලුව නම් බොහෝ රටවල තරක ප්‍රතිපත්ති වේ. “වෙලදපොලෙහි බොහෝ විභේදනයන් අප දකිමින් සිටින අතර දුෂ්කර ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබූ සහ හොඳින් කලමනාකරනය කල රටවල වෙනස් අත්දැකීම් ඇති බව අප දකින බව මම පවසමි.”

ඔහුගේ ප්‍රකාශ 1997-98 දී සිදුවූ ආසියානු මූල්‍ය දියවීම තුලදී, හිටපු ගෙඩරල් මහ බැංකු සභාපති ඇලන් ශ්‍රීන්ස්පැන් පැවසූ දේ මතකයට නංවයි. අර්බුදය ධනවාදී “නිදහස් වෙලදපොලෙහිම” මෙහෙයුම් වෙතින් පැතිරීමක් නොවන නමුත්, එය ඔහු කියූ ආසියාවේ “ඥාති මිත්‍ර ධනවාදයේ” ප්‍රතිපලයක් බව ඔහු අවධාරනය කලේය. නමුත් ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදය 1998 දී රුසියානු නය පැහැර හැරීම දක්වා ගෙන ගිය අතර, මහජන අරමුදල් යොදවා ගෙඩරල් මහ බැංකුව විසින් ඇප දුන්, දිගු කාලීන ප්‍රාග්ධන කලමනාකරනය (එල්ටීසීඑම්) නම් වූ එජ ආයෝජන අරමුදලේ ඇදවැටීම ඊලඟට සිදුවිය. දිගු කාලීන ප්‍රාග්ධන කලමනාකරනයෙහි මලගම වසර 10 කට පසුව සිදුවූ සමස්ත ඇමෙරිකානු මූල්‍ය පද්ධතිය වස්තු හංගත්වයට පත්වීමෙහි වේලාසන අනතුරු ඇඟවීමක් විය.

වර්තමාන කලබලාන්තරය “රටට සුවිශේෂී” ගැටලුවල ප්‍රතිපලයක් යැයි ප්‍රකාශකිරීම, 2008 අර්බුදයේ සිට පස් වසරක් තුලදී “නැගිළින වෙලදපොල” තුලට ප්‍රාග්ධනයේ දැවැන්ත ඇදී ඒම වඩා පුලුල් වර්ධනයක කොටසක් වීමේ කරුන නොතකා හැරීමකි.

ශුන්‍යයට ආසන්න පොලී අනුපාත සමග එක්ව ගෙඩරල් මහ බැංකුව විසින් දිගටම මුදල් එන්නත් කිරීම (වසරකට අවම වශයෙන් ඩොලර් ට්‍රිලියන 1 ක

එකතුවක් වන) ගෝලීය මූල්‍ය පද්ධතිය යටිකරුකල පිරමීඩයකට සමාන වන තත්වයක් ඇති කර තිබේ. ඔවුන් අවසානයේදී රඳා සිටින ලෝක ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදක පදනමට සාපේක්ෂව මූල්‍ය වත්කම් සීඝ්‍රයෙන් පුළුල්වීම මේ තත්වයට බලපා ඇත.

වසර පහකට පෙර අවමුඛ උකස්කර නිවාස නය මත පදනම් වූ ඩොලර් බිලියන සිය ගනනක සුරැකුම් පත් නොවටිනා බවට හඳුනාගත් ලෙස, අවසන් විග්‍රහයේදී, මෙම වත්කම්වලින් බොහෝ ප්‍රමාණයක්, කිසිදු වටිනාකමක් නොමැති, "විෂ" බවට පත්ව ඇති බව මෙහි තේරුමයි. වෙනත් වචන වලින් පැවසුවහොත්, වර්තමාන කලබැගැනිය 2008 හි පැවතියාට වඩා විනාශකාරී විය හැකි නව මූල්‍ය අර්බුදයක වේලාසන අනතුරු ඇඟවීමකි.

පසුගිය කාල වකවානුවේදී වංචල මූල්‍ය ප්‍රාග්ධනයේ සංවලනයේ විස්තාරයේ අගයෙන් මේ බව දැක ගතහැක. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතනයට අනුව, 2005 සිට නැගීඵන වෙලදපොල ඩොලර් ට්‍රිලියන 7 කට ආසන්න මුදලක් ආකර්ෂණය කරගෙන ඇති අතර ඒවා නිෂ්පාදන හා සේවා ව්‍යවසායන්, සංයෝග හා අත්කරගැනීම්, කොටස් හා බැඳුම්කර වැනි සම්මිශ්‍රනයක ආයෝජනය කර තිබේ. 1993 දී යන්තම් ඩොලර් බිලියන 422 හා සැසඳීමේදී, නොගෙවූ "නැගීඵන වෙලදපොල" බැඳුම්කර දැන් ඩොලර් ට්‍රිලියන 10 ක් බව ජේපීමෝර්ගන් වේස් තක්සේරු කරයි.

"ක්‍රමයෙන් අඩුකිරීම" නිසා පැන නැගුණු ප්‍රාග්ධනයේ මාරුවීම මුදුනෙහිදී, ඒනයේ ආර්ථික පසුබැස්ම අර්බුදයට තවත් සාධකයකි. මේ සතියේ ප්‍රකාශිත සමීක්ෂනයකට අනුව, ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් ඇති කෙරුණු ආර්ථිකය පිරිහීමට නැඹුරුවීමේ ඉතා පහත් තැන වන 2009 මාර්තු වලින් මෙපිට, ඒන නිෂ්පාදකයෝ අති සීඝ්‍ර වේගයකින් රැකියා කප්පාදුවේ නිරතවෙමින් සිටියහ.

ඒන වර්ධන අනුපාතය මේ වසරේදී වසර 20ක් වඩා කාලයක් තුළ අවමය වේ යැයි බලාපොරොත්තු වන අතර, රටෙහි මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාවරත්වය පිලිබඳව උත්සුකතා ඉහලයමින් තිබේ. අසාර්ථක වූන ගල් අඟුරු කැනීම් සමාගමකට නය සපයමින් උදව්කල මූල්‍යමය විපාකය මත නය පැහැරහැරීම වලක්වන්නට මේ සතියේ ඩොලර් මිලියන 500 කින් සමන්විත ඒන නය භාරයට (වයිනා ක්‍රෙඩිට් ට්‍රස්ට්) මූල්‍ය සහය දෙන්නට සිදුවිය. ඒන ආර්ථිකයේ අලුත් නයගැනීම්වලින් තුනෙන් එකක් පමන ප්‍රමාණයක් සැපයුනේ යැයි විශ්වාස කෙරෙන්නේ ඒනයේ ගුප්ත බැංකු පද්ධතියේ කොටසක් වන ඒන නය භාරය විසිනි.

2009 සහ 2010 දී අන්තර්ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සම්බන්ධීකරනයට අර්බුද සම්මේලන ගනනාවක් පැවැත් වූ ප්‍රධාන ආර්ථිකයන්ගේ ජී20 කන්ඩායම තුළ, "නැගීඵන වෙලදපොල" අර්බුදය සැලකියයුතු හේද දැනටමත් නිරාවරනය කර ඇත. ලෝකයේ ඉතිරි කලාපයෙහි වත්කම් මිලදීගැනීම්තව දුරටත් ක්‍රමයෙන්

අඩු කිරීමෙන් ඇතිවන බලපෑම සම්බන්ධව කිසිවක් සඳහන් නොවුණු බදාදා දින ෆෙඩරල් මහ බැංකු තීරනය ගැන කතාකරමින්, ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් ලෝකය ගලවා ගැනීමට නැගීඵන වෙලදපොලවල් උදව් කල අතර දැන් ඔවුන්ව නොසලකා හැරීම නොකල යුතු යැයි ඉන්දීය මහ බැංකු අධිපති රක්ෂාරාම් රාජන් පැවසීය.

"ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සහයෝගීතාව කඩාවැටී තිබේ" යැයි ඔහු පැවසීය. එය පෙර තත්වයට ගෙනඒමට කාර්මික රටවල් යමක් කල යුතු අතර "මෙම අවස්ථාවේදී ඔවුනට අතපිස දමා ගැනීමට නොහැකි සේම අපට අවශ්‍ය දේ අපි කරන්නෙමු, ඔබ සිරුමාරු කිරීම කලයුතුයැයි පැවසීය නොහැක." කාර්මිකකරනයවූ රටවල් සංවර්ධනය වන රටවලට තනියෙන් ගමන් කරන්නට යැයි අවධාරනය කලේ නම්, "අප හට අප්‍රසිද්ධියේ කිරීමට බලකෙරෙන සිරුමාරුකිරීම් ආකාරවලට ඔවුහු අකමැති වනු ඇතැ"යි ඔහු අනතුරු ඇඟවීය.

2008 සැප්තැම්බරයේ සිට පස් වසරක් තුළ, ගෝලීය නිෂ්පාදනයේ වර්ධනයෙන් හතරෙන් තුනක් සඳහා ඒනය ද ඇතුලත් "නැගීඵන වෙලදපොල" වගකිවයුතු බවට වන සත්‍යය මගින් ඉහත ප්‍රකාශයේ අර්ථාන්විත බව අවධාරනය කෙරේ. 1997-98 දී, ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදයේ ප්‍රතිපලය වූන ආර්ථික පිරිහීම, වැඩි දියුණු ධනවාදී ආර්ථිකයන් සඳහා මහා අවපාතය ට සමාන බලපෑමක් එම කලාපය තුළ ඇති කලේය. කිසියම් පුනරාවර්තනයක් ලෝකය පුරා ගැඹුරුවන මන්දාවධමනයක් සීඝ්‍රයෙන් කැටුව එනු ඇත.

ජාත්‍යන්තර කම්කරු පන්තියට, මේ අර්බුදයේ පැනනැගීමෙහි ප්‍රධාන ඇඟවුම් පවතී. සියලුම "නැගීඵන වෙලදපොලවල", පොලී අනුපාත ඉහලයෑම සහ අනෙකුත් හදිසි වැඩපිලිවෙල වලින් අදහස් කෙරෙන්නේ රැකියා, වැටුප් සහ සමාජ තත්වයන් කපාහැරීම් ඇතුලත් ඉහල නංවන ප්‍රහාරයකි.

"ආර්ථික ප්‍රකෘතිය" ගමන් ආරම්භ කර ඇති බවට පාලක ප්‍රභූව සහ ඔවුන්ගේ පන්ඛිතයන් විසින් කරන ප්‍රකාශවල හිස්බව මූල්‍ය අර්බුදය නැවත වතාවක් පෙන්නුම් කරයි. ගෝලීය ධනවාදී පද්ධතිය අසමත් වී ඇත. ප්‍රගමනයක් ආරෝපනය කිරීම සඳහා යැයි යෙද වූ ප්‍රතිපත්තිම, තවත් මූල්‍ය දියවීමකට තත්වයන් නිර්මානය කරමින් මිලියනපතියන් සහ බිලියනපතියන්ගේ පමනක් වස්තු සම්භාරය ඉහල නංවා තිබේ.

ජාත්‍යන්තර කම්කරු පන්තිය මෙම අත්දැකීම්වලින් පාඩම් උකහා ගත යුතු අතර තමන්ගේම වැඩපිලිවෙලකින් ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතුය. එනම් සමාජවාදී ආර්ථිකයක් වර්ධනය කිරීම උදෙසා පලමු අදියර ලෙස, ධනවාදී ප්‍රභූව මුලිනුපුටා දැමීම සඳහා ජාත්‍යන්තර පරිමානයේ දේශපාලන අරගලයයි.

නික් බිම්ස්

© www.wsws.org